

Rapport om DanDiaSyn-projektet

Karen Th. Hagedorn & Henrik Jørgensen
Aarhus Universitet

1. Indledning

DanDiaSyn-projektet er en del af et større nordisk dialektsyntaks-projekt, betitlet ScanDiaSyn. Baggrunden for dette projekt er et samarbejde mellem flere forskellige typer af sprogforskning, nemlig klassisk dialektologi, formel syntaksteori og konstruktionsgrammatisk analyse. Fokus for alle disse grupperinger er interessen for hvad man kunne betegne som mikrosyntaktisk variation, altså variation i syntaktiske konstruktioner på et tilsyneladende arbitrært niveau. Et interessant eksempel er f.eks. placeringen af direkte objekt i forhold til verbalpartiklen; svensk har *ta på mössen*, dansk derimod *tage hatten på*. Udredningen af hvilken status sådanne småforskelle mellem beslægtede og indbyrdes (mere eller mindre) forståelige sprog har, er en af drivkræfterne bag projektet; mikrosyntaktisk variation er et yderst interessant felt for kappestriden mellem formel og funktionel sprogforståelse.

ScanDiaSyn startede i 2003, hvor man begyndte at opbygge et netværk og at anlægge en fælles nordisk spørgeliste om syntaktiske fænomener. Projektet arbejder tæt sammen med NORMS, der er et norskfinansieret projekt om mikrosyntaktisk variation i Norden. NORMS' hovedkvarter (Center for Advanced Studies in Theoretical Linguistics) ligger i Tromsø. Siden 2005 har der hvert år i NORMS' regi været afholdt stormøder for alle projektdeltagere; det seneste blev afholdt i sommeren 2008 på AUs kursusejendom Sandbjerg Gods.¹

Den fællesnordiske spørgeliste (som findes i ScanDiaSyns dokumentkiste) endte med at indeholde omkring 1400 eksempler. Med sine grammatiske kommentarer udgør den i sig selv et interessant udkast til en fællesnordisk syntaks.

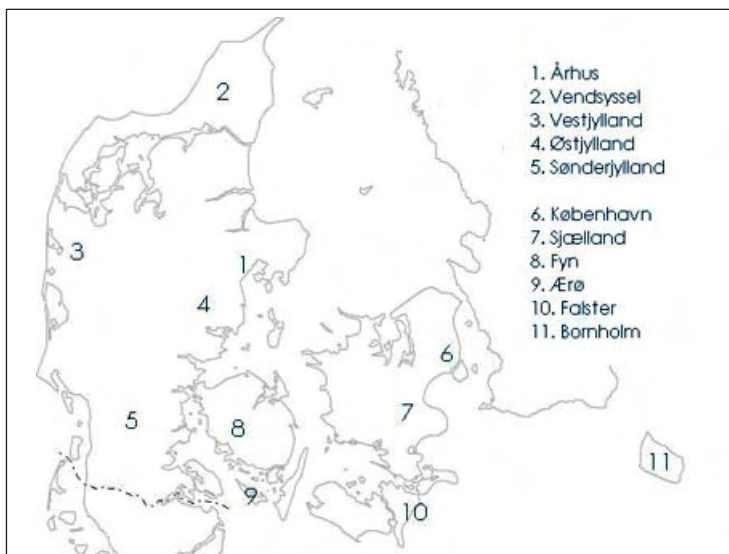
¹ Yderligere oplysning om begge projekterne findes på deres hjemmesider: <http://uit.no/scandiasyn> og <http://norms.uit.no/>. DanDiaSyn har sin egen hjemmeside: <http://www.hum.au.dk/dandiasyn/>.

2. DanDiaSyn i praksis

Formålet med DanDiaSyn-projektet har været at gennemføre et indsamlingsarbejde om dialektsyntaks i dansk på linje med det arbejde der udføres i de øvrige nordiske lande. Indsamlingsarbejdet er både rettet mod sammenligning med de øvrige nordiske sprog og mod kendte problemstillinger i dansk dialektsyntaks. Projektet finansieres af en bevilling fra Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation (FKK).

Det egentlige arbejde begyndte med ansættelsen af de to projektmedarbejdere i maj 2007, Lena Wienecke Andersen (KU) og Karen Th. Hagedorn (AU). De stod for dataindsamlingen, der begyndte i oktober samme år. Baggrundsgruppen for projektet består af Karen Margrethe Pedersen og Inge Lise Pedersen (KU), Eva Skafte Jensen (RUC), Sten Vikner og Henrik Jørgensen (AU).

Projektet har indsamlet data på 11 målepunkter i Danmark, alle placeret i klassiske dialektområder. Inden for området søgte vi at finde informanter med stærke konservative dialekttræk. De målepunkter som vi arbejder med, kan ses her:

Antallet af målepunkter kan forekomme meget begrænset, særligt set i forhold til de andre lande. Det norske projekt arbejder med ca. 75 målepunkter, det svenske projekt har 97 i Sverige og 10 i Finland. Det

Rapport om DanDiaSyn-projektet

finlandssvenske projekt 'Spara finlandssvenska talet' opererer med hele 43 punkter til en befolkning på under 300.000 personer.² I gruppen bag DanDiaSynprojektet besluttede vi imidlertid at holde os til det mindre antal med den begrundelse at dialektudjævningen i dansk er så vidt fremskredet at et mere fintmasket net ikke nødvendigvis havde givet relevante resultater.

Intentionen i projektet var at nå 5 personer på hvert målepunkt. De blev udvalgt efter følgende kriterier: de skulle helst være over 60 år gamle, de måtte ikke have mere end 7 års skolegang, og de måtte ikke have flyttet specielt meget omkring.

Vi ønskede at nå lidt flere mulige informanter end de 5 der var målet, da dette ville give os mulighed for at udelade informanter som vi ikke var sikre på. Hvis alle informanter forekom os lige gode, har vi bibeholdt dem alle i materialet, og derfor indgår der visse steder 6 eller 7 personer i undersøgelsen, andre steder kun 5. Ud over spørgelisten gennemførtes også et interview på min. 15 minutter med informanterne; interviewet havde til formål at give et indtryk af informanternes sprog generelt. Optagelserne og transkriptioner af 15 minutters tale indgår i materialet.

Den vigtigste grund til at indskrænke antallet af målepunkter er den stærke tilbøjelighed til migration i den danske befolkning, en tendens som vi ikke mente at kunne negligere. Migrationen betyder at selv de der faktisk forbliver tæt på deres fødested, ikke er en del af et stabilt sprogsamfund der kan opbygge særlige sprogtræk. Under indsamlingsarbejde fik vi f.eks. kontakt med en 80 år gammel mand; han bor på den gård han arvede fra sine forældre i en landsby i Østjylland. Han har aldrig flyttet, og han har næsten aldrig besøgt nogen større by mere end 20 kilometer væk. Alligevel er han ikke en del af et stabilt socialt miljø, for alle omkring ham er flyttet, og næsten alle omkring ham taler sprogvarianter der er anderledes end hans egen. På den måde kan man ikke vente at han kan fastholde en konsistent afvigende dialektal norm. Han har ganske vist ikke selv migreret, men migrationen har indhentet ham alligevel.

2 Tallene findes her:

NorDiaSyn: <http://www.tekstlab.uio.no/nota/scandiasyn/nordiasyn.html>

Swedia 2000: http://www.ling.gu.se/~anders/SWEDIA/papers/Nordtalk_2004.pdf

Spara finlandssvenska talet: http://www.sls.fi/Sparatalet/insamling_intervjuerna.htm

3. Opbygning af spørgelisten

Den komplette ScanDiaSyn-spørgeliste indeholder som sagt omkring 1400 testsætninger. Så stort et antal er umuligt at arbejde med i praksis, så omfanget måtte reduceres for at undgå at informanterne skulle køre trætte undervejs. Man må ikke glemme at vores målgruppe var personer med meget kort skolegang.

Første prioritet i undersøgelsen fik de testsætninger der var foreslået af den lokale forskergruppe. Argumentet herfor var at sådan et projekt er en helt enestående chance for lokale kræfter til at få afprøvet nogle af de problemstillinger de arbejder med til daglig, og derfor lagde vi vægt på at gå i dybden med problemer som vi vidste var relevante for danske forhold.³

Hvad angår emner der var foreslået af andre ScanDiaSyn-forskergrupper, delte stoffet sig i to grupper: visse testsætninger forudsatte grammatiske strukturer som vi vidste var fraværende i danske dialekter (f.eks. var spørgsmål om dativbrug absolut irrelevante), andre måtte diskuteres. Her er et eksempel: Mange norske dialekter har et bøjningsparadigme af omtrent dette udseende:

- (1) - *ein open stall* (en åben stald)
- *ei opa stue* (en åben stue)
- *eit ope hus* (et åbent hus)

Eftersom en stor del af de danske dialekter traditionelt har tre køn, kan man ikke gå let hen over problemet. Nu ser det dog ikke ud til at genusbøjede adjektiver har spillet nogen stor rolle. Ældre dialektgennemgange af dialektmorfologi viser at der ikke er nogen forskel mellem mask/fem i adjektivformerne, undtagen på Bornholm.⁴ Sådanne sætninger udgik derfor uden videre. I interviewmaterialet i DanDiaSyn-undersøgelsen fandt vi tilmed kun spor af trekønssystemet i Nordjylland, samt ganske perifere træk enkelte andre steder, bl.a. på Fyn og Bornholm.

Det er planen at vi vil lave en kommenteret ”negativliste” over emner der må anses for irrelevante. Listen vil tage udgangspunkt i den komplette spørgeliste og indeholde kommentarer om hvilken status

³ Flere af dem anføres som relevante men u-undersøgte i Bjerrum 1930.

⁴ Nordjysk cf. J.M Jensen (1897-1902:174), Brenderup cf. H.M. Jensen (1926 §169), Flemløse cf. Peder Jacobsen (II 1933 §35), Bornholm cf. Wimmer 1908 §§ 144-145.

det behandlede problem har i dansk standardsprog og i dialekterne; omfanget af en sådan negativliste er dog så stort at det vil tage tid at få den færdig.

Ved de emner som vi skønnede var relevante, har vi prøvet at inkludere så mange forskellige sætnings typer som muligt. Dette betyder i praksis at en del emner ikke kan analyseres systematisk ud fra vores spørgeskemaer. Det eneste man kan se er om et givent emne synes at være relevant.

4. De vigtigste emner i projektet

Forskergruppen bag projektet havde udpeget seks emner som de centrale emner til undersøgelse. Her følger en kort præsentation af de strukturer vi undersøgte, samt en foreløbig redegørelse for resultaterne.

4.1. Ledsætningskonjunktioner

Underordning er ikke altid eksplicit i det talte sprog, og i standarddansk ser man ofte nominale ledsætninger og relativsætninger uden konjunktioner. I dialekterne ses fraværet af konjunktioner også i sætnings typer der traditionelt regnes som adverbielle (Pedersen 2000), fx:

- (2) Vi spiste middagsmad klokken var 12
- (3) Derude de bor er der langt til alting
- (4) Han lukkede døren hun skulle få ro
- (5) Jeg har haft selskab hele tiden du var borte
- (6) Børnene var jo ikke ret gamle de skulle lære at køre traktor

Fokus i undersøgelsen er bestemte typer af adverbielle ledsætninger, nemlig:

- ↪ Konsekutive ledsætninger
- ↪ Restriktive og ikke-restriktive temporale ledsætninger
- ↪ Lokative ledsætninger

Resultaterne var at disse konstruktioner mest blev forkastet, kun visse af informanterne på Fyn kunne godtage en del af eksemplerne. Andre steder blev visse typer sporadisk accepteret. Den nærmere analyse af resultaterne må vente til senere.

4.2. Modalverbernes infinitivformer

Denne del af undersøgelsen behandler eksempler som de følgende:

- (7a) Det er meget godt at kunne kortne snoren
- (7b) Det er meget godt at kan kortne snoren
- (7c) Det var meget godt at kunne kortne snoren
- (7d) Det var meget godt at kan kortne snoren

- (8a) Alle de ting de skal kunne
- (8b) Alle de ting de skal kan
- (8c) Alle de ting de skulle kunne
- (8d) Alle de ting de skulle kan

Svarene fra spørgelisten vedrørende disse eksempler er blevet anvendt i Pedersen 2009, som vi henviser til.

4.3. Lette led

Fremflytning af lette led, i international terminologi også kaldet 'object shift', findes på dansk kun med personlige pronominer og med de ubetonede adverbialformer *her* og *der*.

Det standarddanske mønster er som følger:

- (9a) Jeg kender *ham* ikke
- (9b) Jeg kender ikke *'ham*
- (10a) Ole bor *der* ikke
- (10b) Ole bor ikke *'der*

Egentlige nominalled kan ikke fungere som lette led:

- (11) * Jeg kender Erik ikke

Ubetonede pronominer kan i rigsmålet ikke optræde i grupper af adverbier⁵:

- (12) * Bjarne læste jo *den* ikke

Flere syddanske dialekter mangler dog letledsmuligheden (Pedersen 1993), men det er uklart om dette træk i dialekterne er obligatorisk eller fakultativt. Der findes ganske vist dialektale belæg for letleds-

5 I forbindelse med indsamlingsarbejdet har vi fundet forskellige antydninger af at placeringer af lette pronominer i adverbialgrupper (som er mulig på norsk) også er mulige i Jylland. Disse oplysninger er dog ret vage og savner efterprøvelse.

placeringer, men spørgsmålet er om de skal/kan opfattes som del af rigsmålspåvirkning.

Ubetonede pronominer kan normalt kun passere adverbelle led, ikke f.eks. verbale eller nominale. Fra ældre optegnelser (Bjerrum 1930 s. 18 om sønderjysk; Bom 1945:80 om Ole Kollerøds nord-sjællandsk i begyndelsen af det 19. årh.) kender vi placeringer af pronominer foran finit verbum, f.eks. *og da hun det havde sagt—, ven [hvis] du det vil*. Denne type ordstilling har dog ikke noget direkte med letledsfænomenet at gøre, men må ses i sammenhæng med den nu tabte V^o-til-I^o-flytning i dansk (sml. Mikkelsen 1911 §223, Vikner 2005).

Vi har afprøvet konstruktioner uden letledsplacering i syddialekterne, hvor de jævnt accepteres. Men interessant nok var der mange svar fra Bornholm der også accepterede konstruktioner uden letledsplacering. Dette bør undersøges nærmere, måske også ved yderligere feltarbejde, eftersom Bornholm indtil nu ikke har været kendt som et område uden letledsplaceringer.

4.4. Serielle verbalkonstruktioner

Disse eksempler har været genstand for en del interesse gennem årene. Inger Ejsskjær (1964) analyserer konstruktionerne som typer af relativsætninger (og kløvningssætninger), mens Karen Margrethe Pedersen (2007:314) beskriver dem som serielle verbalkonstruktioner, dvs. konstruktioner med komplekse prædikater. Typiske eksempler er disse; bemærk det asymmetriske *og*:

- (13) Her har jeg en onkel og bor
- (14) Der er en hund og gør hele tiden

I ældre dialektoptegnelser finder man også en lignende konstruktion uden *og*:

- (13') Her har jeg en onkel bor
- (14') Der er en hund gør hele tiden

En lignende konstruktion med verber svarende til *at være* er særdeles vel belagt fra ældre engelsk og tysk:

- (15) Es ist ein Schnitter heisst der Tod
- (16) There were three ravens sat on a tree

Det er vores håb at kunne demonstrere geografisk og syntaktisk spredning af konstruktionen. Vi har ingen resultater af analysen indtil nu, men desværre var reaktionen på disse konstruktioner i undersøgelsen gennemgående ret afvisende.

4.5. Placering af højt rangerende adverbialer i ledsætninger

Denne del af undersøgelsen behandler tre forskellige typer af placeringer af negationen. Problemerne omkring disse sætningstyper er behandlet af Eva Skafte Jensen (1995), Inge Lise Pedersen (1996) og af Inge Lise Pedersen og Frans Gregersen (1997). I princippet bør de samme ordstillingsmuligheder gælde for højere rangerende adverbialtyper⁶, men i praksis er det nemmest at undersøge hvor negationen kan placeres:

I

(17a) Det er en skam at jeg ikke kan give dig kaffe

(17b) Det er en skam at jeg kan ikke give dig kaffe

Det interessante ved denne konstruktion er hvorvidt objektssætningen kan have helsætningsordstilling, selvom sætningen som her er faktiv.

II

(18a) Det var ærgerligt at ikke du kom af sted

(18b) Det var ærgerligt ikke du kom af sted

(18c) Det var ærgerligt ikke at du kom af sted

(18d) Det var ærgerligt at ikke at du kom af sted

I disse eksempler er spørgsmålet hvilken stilling negationen kan indtage i forhold til *at*. Vanskeligheden ved denne analyse er at status for *at* i sig selv er uklar. Den kan opfattes som normal konjunktion, men også som markør af en generel underordningsrelation (Heltoft 1986), sml. den såkaldte 'pleonastiske' brug sammen med andre konjunktioner: *hvis at...*, *når at...*, *såfremt at...*. I standarddansk anvendes *hvis ikke...* og *når ikke...* (og *hvis ikke at...* og *når ikke at...*) hyppigt; sjællandske dialekter har flere andre tilsvarende konstruktioner foran ledsætningssubjektet.⁷

⁶ Cinque 1999:76.

⁷ Konstruktionen i (18) bliver behandlet nærmere i Pedersen (2009).

III

- (19a) Så lå han i grøften og kunne ikke rejse sig
(19b) Så lå han i grøften og ikke kunne rejse sig

Emnet her er placeringen af negationen i anden halvdel af den koordinerede sætning. Denne konstruktion har forbindelse til analysen af det asymmetriske *og*.

Alle placeringer af negationen i (17-19) accepteres sporadisk over det meste af landet; de positive svar er dog meget få på øerne (undtagen Sjælland) og i Nordjylland. Resultaterne fra Nordjylland og Als er lidt usikre. Til gengæld er der tydelig accept af ikke-standard-konstruktionerne på Sjælland, i Østjylland og i Århus.

De tre typer af konstruktioner rejser forskellige vanskeligheder:

- ↳ hvad er status for anden halvdel: sideordnet eller underordnet? Mens (17) og (18) formentlig skal forstås som hypotaktiske konstruktioner, kan (19) forstås som parataktisk. Til gengæld er der en semantisk asymmetri mellem de finite verber, hvilket gør at parataksen ingen indholdsfunktion får.
- ↳ hvad skal man lægge i ledfølgen $V_{\text{fin}} - \text{ADV}$, der anvendes afvekslende med $\text{ADV} - V_{\text{fin}}$ i (17) og (19)? Har denne ledfølge selvstændig status som i standarddansk, eller er det simpelthen en umarkeret rækkefølge?⁸
- ↳ hvilken funktion har *og*?

4.6. Kausative konstruktioner

Ordstillingen i kausative konstruktioner med objekt og perfektum participium har interessante implikationer. Historisk set er den oprindelige rækkefølge 'OBJEKT foran PARTICIPIUM' efter *få*, hvor participiet fungerer som tilstandsprædikat (Bjerrum 1930:20). Dialekterne vest for Storebælt har indtil nyere tid fastholdt denne ordstilling (Nyberg 1967, Ella Jensen 1967:236); til gengæld viser belæggene at de sjællandske dialekter foretrækker at placere objektet efter participiet.⁹ Rigsmålet har i nogen udstrækning udnyttet begge stillingsmulighederne: Mens konstruktionen 'OBJEKT foran PARTICIPIUM' kan forstås som en 'small clause' styret af *få*, kan man ved reanalyse opfatte forbindelsen '*få* + participium' som ét samlet verballed; i så fald er der tilbøjelighed til at objektet i overensstemmelse med den

⁸ Heltoft 2005:124-5.

⁹ Sml. Ømålsordbogen bd. V:285.

generelle VO-syntaks placeres efter participiet. Sådanne sætninger opfattes i rigsmålet enten som synonyme, eller de har lidt afvigende betydninger, alt efter hvilke sociolektale kredse man befinder sig i. I nogen udstrækning er disse forskelle i dag også til stede i dialekterne:

(20a) Ken fik bilen repareret på værkstedet

(20b) Ken fik repareret bilen på værkstedet

Sætningspar som de ovenstående opfattes af nogle som synonyme (sml. Jensen 1967:236), men af andre som havende implikationer for hvem der udførte reparationen; det ses allerede hos Høysgaard.¹⁰

I visse egne er der en svag tilbøjelighed til at foretrække (20a) frem for (20b); det gælder Fyn, hvor tendensen er klarest, samt Falster, Ærø og Als (hvor belægget dog kun er at én eller to afviser (20b) og foretrækker (20a)). På Sjælland er forholdet omvendt, idet kun to af seks accepterer (20a), mens alle accepterer (20b). I København afviser to (20b) og én (20a), hvilket dårligt kan kaldes et klart resultat. Gennem nogle støtteeksempler prøvede vi at sondere om Høysgaards distinktion gjaldt; det gjorde vi med disse ekss.:

(21a) Per lod bilen reparere

(21b) Per lod reparere bilen

(22a) (Vi sender bilen på værksted) for at få den lavet

(22b) (Vi sender bilen på værksted) for at få lavet den

Pointen ved (21) og (22) er at de klart blokerer for at sætningssubjektet selv kunne have udført reparationen. Det viser sig at (21b) stort set ikke accepteres nogen steder (undtagen på Als). Hvad angår (22), foretrækker informanterne generelt (22a) frem for (22b), undtagen på Sjælland, hvor situationen er den modsatte. Præferencen for (22b) på Sjælland passer med dialektens ældre mønstre, men når sjællænderne samtidig foretrækker (21a), ser man at de nyere tendenser ikke er gået sporløst forbi.

Af kommentarerne fra informanterne kan man se at begge synspunkter findes; nogle informanter opfatter sætningerne med VO-

¹⁰ "Der kan være forskjel i meningen paa at sige: Jeg faaer (eller haver) gjort en ting : jeg faaer (eller har) en ting gjort: jeg faaer den at gjøre : jeg faaer at gjøre den. Det sidste betegner en nødvendighed; den næstsidsite en hændelse, at en gjerning falder for; det første, at jeg selv gjør eller har gjort den; men det andet siger ikke, hvo gjerningsmanden er eller bliver." (Høysgaard: *Accentuered og raisonneered grammatica* (1747), sml. Berthelsen (1920) 1979:339; Høysgaards accenter er udeladt af tekniske årsager).

rækkefølgen som ensbetydende med dem med OV-rækkefølgen. For andre er der derimod en forskel. Det er næppe muligt at påpege helt entydige dialektgeografiske mønstre, men en nærmere analyse af de enkelte informanternes svar kan muligvis give flere resultater.

5. En invitation...

Dataindsamlingen i DanDiaSyn er afsluttet nu, og hele det indsamlede materiale ligger i vores sektion af ScanDiaSyns 'dokumentkiste'. Den findes på:

<http://www.tekstlab.uio.no:8080/scandiasyn>

Resultaterne er tilgængelige for alle interesserede; det kræver blot et password, som fås ved henvendelse til sidens administratorer. Vi håber at kunne vende tilbage til spørgsmålene og gå mere i dybden med evalueringen af svarene. Det er også vores forhåbning at mange vil finde anledning til at benytte materialet. Ud over det danske materiale findes der tillige materiale om de andre nordiske sprog, og der er ved at blive opbygget en database med søgeprogrammel der gør det muligt at finde konstruktioner fra hele det skandinaviske sprogområde. På den måde kan man håbe at nogle af de spørgsmål om fællesskandinavisk dialektsyntaks som er blevet rejst lige siden Marius Kristensen og Anders Bjerrum, kan finde deres svar.

Litteratur

- Berthelsen, Henrik ((1920) 1979) *Danske grammatikere fra Midten af det syttende til Midten af det attende Aarhundrede*. København: DSL og C.A. Reitzel.
- Bjerrum, Anders (1930) Lidt sønderjysk Syntax. *Danske Folkemaal* IV. Aargang:17-24.
- Bom, Kaj (1945) Nordsjællandsk for hundrede år siden. *Danske Folkemaal* 14:59-80.
- Cincue, Gugliermo (1999) *Adverbs and Functional Heads*. New York & Oxford: Oxford University Press.
- Ejskjær, Inger (1964) Nogle ejendommeligheder ved relativkonstruktioner i danske ømål og i skånsk. *Acta philologica scandinavica* 26:109-152.
- Gregersen, Frans & Inge Lise Pedersen (1997) Hovedsætningsordstilling i underordnede sætninger. *Danske Folkemål* 39:55-112.
- Heltøft, Lars (1986) Topologi og Syntaks. *Nydanske Studier* 16-17:105-130.

- Heltoft, Lars (2005) Topologi som tegnsystem. *Dansk funktionel lingvistik*, Københavns Universitet:112-131.
- Jacobsen Peder (1933) *Mundarten i Flemløse Sogn* I-II. København: Universitets-Jubilæets danske Samfund.
- Jensen, Ella (1967) Om Sproget i Århus 1900-1910. *Dialektstudier*. Poul Andersen (ed.):197-270.
- Jensen, Eva Skafte (1995) Neksusadverbialets placering i ledsætninger. *NyS, Nydanske Studier & Almen Kommunikationsteori* bd. 20:77-90.
- Jensen, H. M. (1926) *Brenderup-Målet*. København: Universitets-Jubilæets danske Samfund.
- Jensen, J. M. (1897-1902) *Et vendelbomåls lyd- og formlære*. København: Universitets-Jubilæets danske Samfund.
- Mikkelsen, Kristian (1911) *Dansk ordføjningslære*. København: Lehmann & Stage.
- Nyberg, Magda (1967) Udvidede verbalkonstruktioner i forbindelse med modalverber. *Dialektstudier*. Poul Andersen (ed.):73-134.
- Pedersen, Inge Lise (1996) Der kan jo være nogen der kan ikke tåle det. Om hovedsætningsledstilling i bisætninger. *Studier i talesprogsvariation og sprogkontakt. Til Inger Ejskjær på halvfjerdsårsdagen den 20.maj 1996*. København: Reitzel:242-251.
- Pedersen, Inge Lise (2000) De måtte ud af sengen klokken var fem. Adverbielle ledsætninger med tomt konjunktionalfelt i danske dialekter. *Dialekter och folkminnen* ed. Elmevik. Uppsala: Swedish Sceinece Press:223-230.
- Pedersen, Karen Margrethe (1993) Letledsreglen og lighedsreglen. *Jyske Studier*. Pedersen & Pedersen (ed.). København: Institut for dansk dialektforskning:199-218.
- Pedersen, Karen Margrethe (2007) Nogle danske dialektale pseudo-sideordninger. *Nordisk dialektologi og sociolingvistik*. Arboe (ed.):314-322.
- Pedersen, Karen Margrethe (2009a) Modalverbets form og funktion i forbindelser som *skal kan* og *å kan*. *Dialektforskning i 100 år*. Hans Götzsche (ed.). Afdeling for Dialektforskning. Nordisk Forskningsinstitut, Københavns Universitet.
- Pedersen, Karen Margrethe (2009b) Indre *at* i danske dialekter. *Festskrift til Lars Heltoft*. Roskilde Universitetscenter.
- Vikner, Sten (2005) Det finitte verbs position i dansk før og nu. *10. Møde om udforskningen af dansk sprog*. Widell og Kunøe (ed.):383-393.
- Wimmer, Ludvig (1908) Bøjningslære. *Bornholmsk Ordbog* (ed. Espersen). København: Det kgl. danske Videnskabernes Selskab.